

Pécsi Tudományegyetem
Záróvizsga tételek és irodalomjegyzék

Szociális munka BA szak

2009. február 27.

Jelmagyarázat: a **kurzívált** szakirodalmak ismerete elvárt a záróvizsgán.

1. Egyenlőség, szabadság, szolidaritás és a neoliberális állam. Dilemmák a szociális munka gyakorlatában. A szociálpolitikára ható értékek és ezek kapcsolata a szociális munka értékeivel, hatásuk a Szociális Munka Etikai Kódexére.

Irodalmak

1. Frank Loewenberg – Ralph Dolgoff: Etikai választások a segítő foglalkozásokban és ugyanők: Érték és etika a szociális munka gyakorlatában In: Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin: A szociális munka elmélete és gyakorlata I. Kötet 181-205. old (Simmelweis Kiadó, Bp. 1994.)
2. A Szociális Munka etikai Kódexe Szociális Szakmai Szövetség 2005. április 29.
3. Bata Erika: A szociális munka etikai kódexe és a szakma gyakorlata. In: Háló 2005/november
4. Esping –Andersen (2006) Ismét a Jó Társadalom felé? Esély 6.szám
5. Esping-Andersen (1991) Mi a jóléti állam? In: Ferge-Lévai (szerk) *A jóléti állam*. 116-135. o.
6. Preglau, Max (2000) A kockázati társadalom (Ulrich Beck)- a társadalmi posztmodernizálás egyik esete? In: Morel et.al (szerk) *Szociológiaelmélet*, Osiris Kiadó, 286-291. (6.t.)
7. Ferge Zsuzsa: Szabadság és biztonság. Esély, 1994/5.)
8. Zombori Gyula: A szociálpolitika alapfogalmai HRSZE Bp. 1997.
9. Ferge Zsuzsa: Ellenálló egyenlőtlenségek Esély 2005/4.
10. Pál Tibor: Kérdések - dilemmák - viták. A magyarországi Szociális Munka Etikai Kódexe In: Ágoston Magdolna - Kozma Judit - Pelle József - Somorjai Ildikó: Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához, Szociális Szakmai Szövetség Budapest, 1996.
11. Andok Ferenc – Tímár Szilvia. Dilemmák a szociális munkában, Esély 2002/4. szám
12. Varga István - Udvari Kerstin: A környezattanulmány, avagy a magánszféra sérthetlenségének dilemmái (In: Esély 2008/3)
13. **Bruszt László: Érdekszervezetek a politikai rendszerben. Szociológia. 1987. 2. 233-258.**
14. **Ferge Zs. és Lévai K (szerk.): A jóléti állam. ELTE Szociológiai Intézet és T-Twins Kiadó, Budapest, 1991.**
15. **Ferge Zsuzsa: Elszabaduló egyenlőtlenségek. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2000**
16. Gyurgyák János: Politikai ideológiák. In: *Mi a politika? Bevezetés a politika világába.* (szerk. Gyurgyák János) Századvég, Budapest 1994. 262-324. o.
17. Janky Béla: A jóléti preferenciák struktúrája és a szolidaritási normák. *Társadalomkutatás* 23. 2. (2005.) p. 281-304.
18. Körösenyi András: Liberalizmus, konzervativizmus és szocializmus eszmétörténeti és politikai ütközőpontjai. *Társadalomkutatás*. 1986. 3-4. Sz. 129-134
19. Semjén András (szerk.) *A jóléti állam közgazdasági megközelítésben* Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Bp. 1998.
20. Sen, Amartya: Az egyéni szabadság mint társadalmi elkötelezettség. Esély, 1992. 1. sz.
21. Utasi Ágnes *Társadalmi integráció és családi szolidaritás* *Educatio* 11. 3. (2002.) p. 384-403.
22. Hayek, F. A.: „Szociális” vagy elosztási igazságosság. In: Ferge-Lévai: *A jóléti állam*. 74-85. o.
23. **Donnison. David: Szociálpolitika egalitáriánus megközelítésben. Esély, 1990. 4. sz.**

2. Az egyes történelmi korok szociálpolitikai alakzatai. A jóléti államok létrejötte és változásai. A szociális munka kialakulása és fejlődése.

Irodalmak

1. Pik Katalin: A szociális munka története Magyarországon (1817-1990) Budapest, Hilscher R. Szociálpolitikai Egyesület, 2001.
2. Müller, C. W.: Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá? T-Twins, Budapest, 1992.
3. Hegyesi Gábor: Az általános szociális munka szakmai koncepciója In: Kézikönyv szociális munkásoknak (szerk. Kozma Judit) Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 1998 (9-26. old)
4. Szabó Lajos: A szociális munka kialakulása és elméleti háttere; Szociális Munka Alapítvány 20. c. Kötet, Budapest
5. Zombori Gyula: *A szociálpolitika alapfogalmai.* 74-79. o. HRSZE Bp. 1997.
6. **Flora, Peter (1995): Növekedés a határokig. in: Andorka-Hradil-Peschkar (szerk) Társadalmi rétegződés Aula Kiadó, Budapest, 1995. 503-530. o**
7. Esping-Andersen (1991) Mi a jóléti állam? In: Ferge-Lévai (szerk) *A jóléti állam.* 116-135.
8. Csaba Iván- Tóth István György: A jóléti állam politikai gazdaságtana. In: Csaba I. – Tóth I. Gy. (szerk.): *A jóléti állam politikai gazdaságtana.* Osiris, Bp. 1999. 7-41. o.,
9. Gosta-Esping –Andersen: Jóléti államok az évszázad végén In: Csaba I. – Tóth I. Gy. (szerk.): *A jóléti állam politikai gazdaságtana.* Osiris, Bp. 1999. 89-111. o.
10. Marshall, T. H.: Az állampolgárság fejlődése a 19.század végéig. in: *A jóléti állam.* (szerk. Ferge Zsuzsa és Lévai Katalin) T-Twins Kiadó, Bp. 1991., 50-58.o.
11. Oross Jolán: Fejezetek a koldulás jogi szabályozásának történetéből (IN: Esély, 1996/5.)
12. Semjén András (szerk.) *A jóléti állam közgazdasági megközelítésben* Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Bp. 1998.
13. Szamuely László: *A jóléti állam ma* (Magvető, Bp. 1985.)
14. Taylor, Peter - Gooby: *A posztmodernizmus és a szociálpolitika: Nagy ugrás visszafelé?* Esély, 1995/2.
15. Bara Zoltán, Szabó Katalin: *Gazdasági rendszerek, országok, intézmények.* Aula, Bp., 2000.
6. fejezet (A jóléti államtól az esélyteremtő államig) 209-242. o.

3. A munka és a munkanélküliség szociálpolitikai kérdései. A munkanélküliség hazai alakulása, kezelésének aktív és passzív eszközei. A munkaügyi és szociális szolgáltató rendszer integrációs törekvései. Önkéntesség és kötelező együttműködés.

Irodalmak

1. Benedek László: Tanácsadás munkanélkülieknek.
www.szochalo.hu/tudomany/temak/munka_vilaga/index.php
2. Székely Vince: A munkanélküliek segítése.
http://romapage.hu/szochalo/upload/szekely_munkanelk.rtf
3. Pataki Éva: Kettős mandátum: a kontroll és segítő funkciója a szociális képzésekben (In: Esélyek a szociális képzések megújítására, szerk: Albert József, Veszprém -Budapest 2006.)
4. A szociális segélyezettek új típusú együttműködési kötelezettsége. In:
http://www.cssk.hu/letoltesek/szakmai_anyagok_kiadvanyok/2009-01-11/a_szocialis_segelyezettek_uj_tipusu_egyuttmukodesi_kotelezettsege.html (utolsó elérés 2009. február 24.)
5. Peter Lüssi: A rendszerszemléletű szociális munka gyakorlati tankönyve, Semmelweis Egyetem – Mentálhigiéné Intézet – Híd Alapítvány, Budapest, 1997.
6. Preglau, Max (2000) A kockázati társadalom (Ulrich Beck)- a társadalmi posztmodernizálás egyik esete? In: Morel et.al (szerk) *Szociológiaelmélet*, Osiris Kiadó, 286-291. (6.t.)
7. Ferge Zsuzsa (1991) A gazdaság történelmileg változó... in: *Szociálpolitika és társadalom.* 27-52. o. T-Twins Kiadó 1991.
8. Scharle Ágota (2008): Nőhet-e a foglalkoztatás, ha nem nő a gazdaság? *Esély* 19/2 15-25

9. Globális foglalkoztatási tendenciák, ILO jelentés a foglalkoztatás alakulásáról. (2007) *Esély* 18/2 117-122
10. Bánfalvy Csaba: A munkanélküliség szociálpszichológiája Akadémia Kiadó Bp. 2003.
11. Bánfalvy Csaba: A munkanélküliség. Magvető, Bp. 1997.
12. Claus Offe – Karl Hinricks: S munkaerőpiac társadalom-gazdaságtana és a munkavállalók hátrányos helyzetű csoportjai. In: Gyekiczky Tamás (szerk.): Munka, technika, társadalom. KJK, Bp. 1990. 35-66. o.
13. Kertesi Gábor: Cigány foglalkoztatás és munkanélküliség a rendszerváltás előtt és után. In: Horvát Ágota-Landau Edit-Szalai Júlia (szerk.): Cigánynak születni. Új Mandátum, Bp. 2000. 425-470. o.
14. Castel, R.: A bér munka társadalma, *Esély* 1996/3
15. Komáromi Róbert: A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók munkaerő-piaci integrációja. *Esély* 14. 5. (2003.) p. 27-59.
16. Makó Csaba: A magyar munkaügyi kapcsolatok duális karaktere. A munkavállalói részvétel intézménye és az európai perspektíva. *Társadalomkutatás* 19. 3-4. (2001.) p. 145-169.
17. Simonyi Ágnes: Foglalkoztatási rend "hátrányos" helyzetű kistélepléseken. *Szociológiai Figyelő* 5. 1-2. (2001.) p. 76-85
18. Simonyi Ágnes: Jóléti politika a munkahelyeken és a munkaadók társadalmi felelőssége. *Esély* 2004/1.
19. Zám Mária: A szociális biztonság, a foglalkoztatás rendszerének átalakulása a községekben. (Az önkormányzatok foglalkoztatási stratégiái, szerepük a munkanélküliség kezelésében) *Szociális Munka* 15. 4. (2003.) p. 3-26.

4. A családi- és párkapcsolatok s stabilitásuk; a népesedési folyamatok alakulása. Családpolitika, családtámogatási rendszerek Magyarországon. Családsegítés, család-gondozás, családkonzultáció.

Irodalmak

1. A családsegítés elmélete és gyakorlata (szerkesztette: Feuer Mária) Akadémiai Kiadó 2008.
2. Papp Győző-Dr. Lovász Zsuzsa: Családsegítés (Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz) NCSSZI 2004.
3. Virginia Satir: A család együttélésének művészete Gondolat Kiadó 1999
4. Tánzos Éva: Szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet Szociális munka egyénnel és családokkal – esetmunka Semmelweis Kiadó, Bp. 1994.
5. Családterápiás olvasókönyv I. kötet, Szerk.: Dr. Bíró Sándor – Dr. Komlósi Piroska, Animula Egyesület, Budapest, 7-37. o.
6. Giddens, Anthony (1995) Nemi szocializáció, nemi identitás és a szexualitás három elmélete, Nem és szexualitás, in: Szociológia, Budapest, Osiris 177-217.
7. Preglau, Max (2000) A kockázati társadalom (Ulrich Beck)- a társadalmi posztmodernizálás egyik esete? In: Morel et.al (szerk) Szociológiaelmélet, Osiris Kiadó, 286-291. (6.t.)
8. Somlai Péter (1986) A családi kapcsolatok társadalomtörténetének fő irányai, in: Konfliktus és megértés, Bp., Gondolat, 55-101.
9. Neményi Mária ; Takács Judit: Változó család - változó politikák. *Szociológiai Szemle* 15. 4. (2005.) p. 3-35.
10. Darvas Ágnes – Mózer Péter: Kit támogassunk? *Esély* 2004. 6.sz.
11. Gábos András: Egy egységes családpolitika kialakulásának esélye az Európai Unióban. *Esély* 2004.5.
12. Jarvis, S. J.–Micklewright, J. (1994): A családi pótlék célzottsága és célzása Magyarországon. *Esély*, 2.
13. Kovács Szilvia ; Vári Annamária: Gyermekes családok: a rendszerváltás óta eltelt időszak legnagyobb vesztesei. A családpolitikai intézkedések változásainak hatása a jövedelmi helyzetre és a gyermekszegénységre 1990-től 2002-ig. *Család, Gyermek, Ifjúság* 13. 6. (2004.) p. 22-31.

5. Struktúra, mobilitás, társadalmi helyzet, egyenlőtlenség. Társadalmi biztonság: a társadalombiztosítástól a segélyezésig. A szociális munka szerepe az egyenlőtlenségek csökkentésében (prevenció, korrekció)

Irodalmak

1. Peter Lüssi: A rendszerszemléletű szociális munka gyakorlati tankönyve Budapest 1997.
2. A családsegítés elmélete és gyakorlata (szerkesztette: Feuer Mária) Akadémiai Kiadó 2008. (233-296.)
3. Szalai Júlia: A jóléti fogda I-II., *Esély* 2004/6, 2005/1.
4. Katharina Müller: A magyar nyugdíjreform politikai gazdaságtana. In: Augusztinovics Mária (szerk) Körkép reform után. Tanulmányok a nyugdíjrendszerről. Közgazdasági Szemle Alapítvány Bp. 2000. 51-83.
5. Ferge Zsuzsa (2000) Elszabaduló egyenlőtlenségek, Budapest, Hilscher R.SZ.E-ELTE, 135-162.o.
6. Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. – 4. fejezet: Egyenlőtlenség, szegénység. 119-148. Osiris Kiadó, Bp. 2000.
7. Botos Katalin (2001) Az államháztartás rendszere (25-33), A központi költségvetés bevételei (37-39), Adózási alapismeretek (42-62), A központi költségvetés kiadásai (75-94) in: Államháztartástan, PPKE Jog-és Államtudományi Kar
8. Atkinson, Anthony B.: A szociális biztonsági háló. *Esély*, 1992. 2. szám 28.o.
9. Babusik Ferenc: Hozzáférési különbségek az egészségügyi alapellátásban. I. Struktúra és esélyegyenlőség. *Esély* 15. 4. (2004.) p. 71-99.
10. Harcsa I.-Tarján G. 2006. A nemzedéki átörökítés hatása az életpálya esélyekre. In: Kolosi és mtsai: Társadalmi Riport 2006. TÁRKI. Bp. 238-249. p.
11. Kolosi T.-Dencső B. Osztálytársadalom? Ua. 19-41. p.
12. König Éva: Közgazdasági alapismeretek és jóléti újraelosztás JATEPress Szeged 1998.
13. E.George, C.Iveson, H. Ratner: A megoldásközpontú terápia - a de Shazer-modell Családterápiás olvasókönyv sorozat VI. Animula, 1995
14. Szilágyi István: Önismeret és személyiségfejlesztés. Skandi-Wald Kiadó, Budapest
15. Havas Éva: Szegénység és társadalmi kirekesztettség a mai Magyarországon *Szociológiai Szemle* 2002/4.
16. Semjén András: A pénzbeli jóléti támogatások ösztönzési hatásai. *Közigazgatási Szemle* 1996. XLIII. évfolyam.
17. Monostori Judit: A jövedelmi szegénység és a segélyezés kapcsolata. KSH. Bp. 2001.
18. Augusztinovics Mária: Nyugdíjrendszerek és reformok az átmeneti gazdaságokban. *Közgazdasági Szemle*, XLVI. évf., 1999. július–augusztus
19. Ferge Zsuzsa: A magyar segélyezési rendszer reformja. *Esély* 1995/6., 1996/1., 1996/2.
20. Hradil- Andorka- Peschar: Társadalmi rétegződés Aula Kiadó 1995.
21. Lengyel György; Janky Béla: A szubjektív jólét társadalmi feltételei. *Esély* 2003/1.
22. Holzmann, Robert (1992): A kiegészítő nyugdíjrendszerek: célok, formák, kényszerek. *Esély* 5. sz. 3.o.

6. A lisszaboni folyamat: társadalmi kirekesztődés, befogadás, összetartozás. A szegénység, depriváció és kirekesztődés fogalma. A szegénység kezelésének szociálpolitikai eszközei. A szükségletfelmérés folyamata, módszerei, a szociális munka lehetőségei a kirekesztődés megelőzésében.

Irodalmak

1. A szociális munka elmélete és gyakorlata III. kötet. Szerk.: Gosztonyi Géza (Simmelweis Kiadó, Budapest, 1994.) 342-363. old.
2. Hegyesi - Orsós: Bevezetés a helyi szükségletek és források megismerésének módszertanába. Népjóléti Minisztérium, 1992.
3. Kocsis Erzsébet: Közösségi szociális munka (oktatási segédanyag) Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központ, Székesfehérvár 1999. (17-26. old)
4. Gans, Herbert (1992) Mire szolgálnak az érdemtelen szegények, *Esély*, 3 sz.. 3-17.o.
5. Townsend, P.(1991): Szegénységelméletek. In: Ferge Zs., Lévai K. (szerk) A jóléti állam, ELTE- T-Twins Kiadó, 183-194. o.
6. Sen, Amartya: Társadalmi kirekesztés: Fogalom, alkalmazás és vizsgálat. *Esély* 2003. 6. sz.
7. Ferge Zsuzsa: *Mi történik a szegénységgel?* *Esély* 2007/4.
8. Juhász Gábor – Taller Ágnes: A társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem az EU új tagállamaiban. *Esély*, 2005. 6. sz.
9. Nyilas Mihály: A „Szociális Európa” esélyei és az európai jóléti rendszerek átalakítása. In: Tausz Katalin (szerk.): A társadalmi kohézió erősítése. Új Mandátum K. Bp. 2006. 30-54. www.socio.mta.hu/konyvek/7_tarsadalmi_kohezio.pdf
10. Gosztonyi Géza: Közösségi szociális munka. In: *Kézikönyv szociális munkásoknak Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 1998. (234-288 p)*
11. Kozma Judit: Szociális diagnózis, *Esély* 2001/3.
12. Varsányi Erika: Variációk a változás témájára. *Esély* 1995/4
13. Kőrösi, Y, K.: Amit a szociális munkásoknak a közösségi szociális munkáról meg kell tanulniuk a neokonzervativizmus korszakában. *Esély*. 1994/5. 76.-89. old.
14. Szalai Júlia (2002): A társadalmi kirekesztődés egyes kérdései az ezredforduló Magyarországn. *Szociológiai Szemle* 12/4 34-50 vagy <http://www.szmm.gov.hu/downloadphp?ctay=download&docID=121>
15. Walker, Robert. (2006): Lehetőségek és életesélyek: a szegénység, az egyenlőtlenség és a kirekesztés dilemmái. In: Giddens, Anthony., Diamond, Patrick Andersson. (szerk.): *Írások az egyenlőtlenségről, az egyenlősdiről – és az új egyenlőségről*. Napvilág Kiadó, Budapest 98-118
16. Castel, Robert: A nélkülözéstől a kivetettségig - a “kiilleszkedés” pokoljárása. *Esély* 1993. 3. sz. 3-23.o.
17. Ferge Zsuzsa: Az EU és a kirekesztés. *Esély* 2002. 6. szám
18. Ferge Zsuzsa: Fejezetek a magyar szegénypolitika történetéből. Magvető, Budapest 1986.
19. Tóth István György: A jóléti programok szerepe a szegénység enyhítésében. In: Landau - Simonyi-Szalai-Vincze (szerk.): *Az államtalanítás dilemmái: szociálpolitikai kényszerek és választások*. ATA, Budapest, 1995.
20. Lengyel György; Janky Béla: A szubjektív jólét társadalmi feltételei. *Esély* 2003/1.
21. Sen, Amartya: A relatív szegény. *Esély* 1999. 2-3. sz.
22. Sen, Amartya: Társadalmi kirekesztés: Fogalom, alkalmazás és vizsgálat – II. *Esély* 2004. 1.

7. A gyermekek és fiatalok helyzete. Társadalmi esélyek, jellegzetes problémák. Az esélyegyenlőségüket befolyásoló tényezők (család, oktatás, egyéb rendszerek). A gyermekvédelem társadalmi és szociálpolitikai kérdései, eszköz- és intézményrendszere. A csoportmunka helye a szociális munkában; a csoportmunka modelljei, folyamata a gyermekekkel és fiatalokkal folytatott szociális munkában.

Irodalmak

1. Herczog Mária: *Gyermekvédelmi kézikönyv. KJK-Kerszöv, Bp., 2001.*
2. Veczkó József: *Gyermekvédelem Pszichológiai és pedagógiai nézőpontból /Társadalmi, család- és gyermekérdekek/ Nemzeti tankönyvkiadó 2007.(55-89.)*
3. 1997. évi XXXI. Tv. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
4. Németh László: *Szociális csoportmunka -Kézikönyv szociális munkásoknak*
5. Hegyesi Gábor – Kozma Judit – Szilvási Léna – Talyigás Katalin: *Szociális munka elmélete és gyakorlata 4. kötet Szociális munka csoportokkal, Semmelweis Kiadó, Bp. 1999.*

6. Trotzer: A tanácsadás és a csoport In: Ritókné Ádám Magda: A tanácsadás pszichológiája Tankönyvkiadó, Budapest, 1992.
7. Tóth Olga (2007) **Fiatalok párkapcsolatai történeti háttérrel. Új ifjúság** (Eds: Somlai P, Bognár V, Tóth O, Kabai I) Napvilág Kiadó, p 81-109
8. Medgyesi Márton-Szívós Péter-Tóth István György (2000) **Szegénység és egyenlőtlenségek: generációs eltolódások. In.: Társadalmi riport 2000 (Szerkesztette: Kolosi Tamás- Tóth István György – Vukovich György) 177-205**
9. Gábos András- Szívós Péter: **Köz, teher, elosztás TÁRKI MONITOR 2008. 13-73.o.**
10. Rudas János: Delfi örökösei: Önismereti csoportok – elmélet, módszer, gyakorlat
11. **Ferge Zsuzsa: Ellenálló egyenlőtlenségek. Esély 2005/4.**
12. **Radó Péter: Esélyegyenlőség és oktatáspolitikai. Új Pedagógiai Szemle 2000/1.**
13. **Pongrácz Tiborné: Gyermek a családban Új Ifjúsági Szemle 4. 4.(13.) (2006.) p. 8-13**
14. **Szikulai István ; Rácz Andrea: Gyermekvédelem. A gyermekvédelmi rendszer helyzete Magyarországon. Új Ifjúsági Szemle 5. 4.(17.) (2007.) p. 87-106**

8. Társadalmi és területi egyenlőtlenségek. Leszakadó térségek, migráció, gettósodás. A területfejlesztés szociális funkciója. A területi egyenlőtlenségek mérséklésének országos, regionális és településszintű szociálpolitikai eszközei. A közösségfejlesztés lehetőségei, folyamata.

Irodalmak

1. Zastrow, C: A szociális munka közösségi gyakorlata In: A szociális munka elmélete és gyakorlata III. kötet. (Szerk.: Gosztonyi Géza) Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. 219–257- old.
2. Varga A. Tamás - Vercseg Ilona: **Közösségfejlesztés** (Magyar Művelődési Intézet, Budapest, 2001.)
3. Martinez - Brawley: **Közösségi irányultságú munka vidéki térségekben.** In: Megfigyelés és cselekvés (szerk: Varsányi Erika) Balassi Kiadó, Budapest 1999. (187 - 200 p)
4. Peter Lüssi: **A rendszerszemléletű szociális munka gyakorlati tankönyve** Semmelweis Egyetem – Mentálhigiéné Intézet – Híd Alapítvány, Budapest, 2004., 164-352.o.
5. Bódi Ferenc (2001): **A szociális ellátórendszer öröklött hiánya a falvakban.** Esély , 4.sz
6. **Virág Tünde: A gettósodó térség. Szociológiai Szemle 2006/1.**
7. Zám Mária: **A szociális biztonság, a foglalkoztatás rendszerének átalakulása a községekben** Szociális Munka 15.4. (2003) 3-26.o.
8. Simonyi Ágnes: **Foglalkoztatási rend "hátrányos" helyzetű kistelepüléseken.** Szociológiai Szemle 5. 1-2. (2001.) p. 76-85
- 9-10. Biddle – Biddle: **Falusi esettanulmány és Biddle – Biddle: Városi esettanulmány** In: A szociális munka elmélete és gyakorlata III. kötet. (Szerk.: Gosztonyi Géza) Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. 258–298- old.
11. **Gosztonyi, G: Közösségi szociális munka. In: Kézikönyv szociális munkásoknak Szerk. Kozma Judit. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 1998. 234; 285. o.**
12. **Kőrösi, Y, K.: Amit a szociális munkásoknak a közösségi szociális munkáról meg kell tanulniuk a neokonzervativizmus korszakában.** Esély. 1994/5. 76.-89.
13. **Varsányi, E: Megfigyelés és cselekvés. Válogatás a közösségi munka elméleteiből. 7-25, 48-62, 109-125,141-169 o.. Balassi Kiadó, Budapest, 1999.**
14. **Watzlawick, P.; Weakland, J.H.; Fish, R (1990): Változás. A problémák keletkezésének és megoldásának elvei. Gondolat, Budapest. 9-106 o.**
15. **Bocsor Márk–Kengyel Ákos–Szűcs András: A területfejlesztési politika új irányai az Európai Unióban. Közgazdasági Szemle, XLVII. évf., 2000. november**
16. **Hodosán Róza: Alapellátási kötelezettségek - kistelepülési stratégiák. Kapocs 2. 2. (2003.)p. 2-13.**
17. **Hradil- Andorka- Peschar: Társadalmi rétegződés Aula Kiadó 1995.**
18. **Kovács Tibor: Aprófalvainkról - illúziók nélkül. Területi Statisztika 7. (44.) 2. (2004.) p.125-**

136.

19. Laki László: Egy lemaradó kistérség társadalma a rendszerváltás után tíz évvel Esély, 2003. augusztus

9. A jóléti pluralizmus fogalmának értelmezése. A szociálpolitika szereplői, különös tekintettel a nonprofit szervezetekre. A közösségi szociális munka eszközei a helyi szociálpolitika/jóléti rendszer fejlesztésében. Szociális tervezés és hálózatépítés.

Irodalmak

1. Perlman, R. - Gurin, A.: Tervező szervezetek (67 - 69 p.) és azok gyakorlata (80 - 98 p.) In: Perlman, R. - Gurin, A.: A közösségszervezés és társadalmi terezés. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 1993.
2. Brake, R.: Hálózatok a szociális munkában In: Amivel még nem számolunk... Széchenyi István Főiskola, Győr, 2001. (104-115. old.)
3. Rothman, Jack: A közösségszervezés gyakorlatának három modellje in: Közösségi munka. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 1993.
4. **Krémer Balázs: Az NGO kultuszáról. Esély 1996. 2.sz. 45-65.o.**
5. **Glennerster, H.: A vegyes finanszírozás típusai. Esély,1991/3.**
6. **Utasi Ágnes: Az interperszonális kapcsolatok néhány nemzeti sajátosságáról. In: Utasi Ágnes (szerk.): Társas kapcsolatok. Budapest, 1991. Gondolat Könyvkiadó (p. 169-139.)**
7. **Bartal Annamária: Non-profit elméletek, modellek, trendek Századvég Bp. 2005.**
8. **Nárai Márta, Civil szervezetek szerepvállalása a szociális ellátás, szolgáltatás területén, Esély 2005/1.**
9. **Benedek László: Az önszorgató családokért. Családpolitikai Füzetek, 1994.**
10. **Kinyik Margit, Vitál Attila: A közfeladatok ellátása közfeladat-ellátási szerződésekkel a civil szektorban című országos szociológiai vizsgálat eredményei In: Civil Szemle 2005/2 (vagy: www.civilszemle.hu)**
11. **Kocsis Erzsébet: Közösségi szociális munka (oktatási segédanyag) Regionális Munkaerőfejlesztő- és Képző Központ, Székesfehérvár 1999.**
12. **Zám Mária: Szociális stratégiai tervezés, Polisz Bt.1993.**
13. **Frey Mária: A szociális gazdaság szervezetei és terjedésük a magyar munkaerőpiacon. Kapocs 7. Klsz. (2007.) p. 26-29.**
14. **Horváth M. Tamás: Helyi közszolgáltatások szervezése. Dialóg-campus 2002. 25-57. o.**
15. **Le Grand, J.: A jóléti állam jövője. In: Bujalos- Nyilas (szerk.): Az új jobboldal és a jóléti állam. HRSZE, Bp., 1996.**
16. **Lindbeck, Assar: Újraelosztási politika és az állami szektor expanziója. In: Csaba I. – Tóth I. Gy. (szerk.): A jóléti állam politikai gazdaságtana. Osiris, Bp. 69-88.o.**
17. **Mishra, R.: A jóléti állam a „válság” után. In: Bujalos I. - Nyilas M. (szerk.): Az új jobboldal és a jóléti állam. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület - ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszék, Budapest, 1996. 257-282.**

10. Az Európai Unió szociális dimenziója. A Európai Unió és a hazai szociálpolitika összefüggései. A szociális munka új definíciója, céljai a Globális Sztenderdekben megfogalmazottak alapján.

Irodalmak

1. **A szociális munkás-képzés globális alapelvei. Magyarországi Szociális Szakembereket Képző Iskolák és Oktatók Egyesülete, 2006. (Szerk: Somorjai Ildikó)**
2. **Juhász Gábor: A szociális védelem megújítása az EU szociálpolitikai programjában. Esély 2004/2.**

3. Gyulavári Tamás; Krémer Balázs: Európai Szociális Modell? Útközben a jogharmonizációtól a jóléti politikák konvergenciája felé. *Esély* 15. 3. (2004.) p. 3-25.
4. Nyilas Mihály: A „Szociális Európa” esélyei és az európai jóléti rendszerek átalakítása. In: Tausz Katalin (szerk.): A társadalmi kohézió erősítése. Új Mandátum K. Bp. 2006. 30-54. www.socio.mta.hu/konyvek/7_tarsadalmi_kohezio.pdf
5. Gyulavári Tamás: **Az Európai Unió szociális dimenziója, OFA Kht. 2004.**
6. Quesada, L.J. - Szilágyi István: **Szociális jogok Európában: Az Európai Szociális Charta (IN: Esély, 1996/2.)**
7. Fodor Edit: **Európai jóléti államok a globalizáció és a gazdasági és monetáris integráció keresztútjában. Esély 2002/6.**

11. Demográfiai változások: idősök a társadalomban, az idősor biztonság. A nyugdíjbiztosítási rendszer változásai. A generációk közötti szolidaritás kérdései. A szociális munka színterei, szociális szolgáltatások az idősorúak számára.

Irodalmak

1. Sáhó Erzsébet: **Idősorúak, Szociális segítő, Labora, Budapest, 1994.**
2. Villányi Piroska: **Szociálgerontológia. Szoc. Munka Alapítvány Bp. 1994.**
3. Bagyinszki Zoltánné, Kovács Ibolya, Péntek Beáta: **Idősök szociális ellátása, Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Bp. 2004.**
4. John Miles: *Új társadalmi szerződés az idősorúakkal. Esély 2007/6.*
5. J. Hills – Lelkes Orsolya: *Társadalombiztosítás, kiválasztó univerzalizmus ... Esély 2000/4.*
6. Gábos András – Szívós Péter: **Köz, teher, elosztás, TÁRKI Monitor 2008. (13-73. o.)**
7. Augusztinovics Mária és mts.: **A magyar nyugdíjrendszer az 1998-as reform előtt és után In: Közgazdasági Szemle 2002. június 473-517. o.**

12. A mai magyar társadalom veszélyeztetett csoportjai (cigányság, fogyatékkal élők, hajléktalanok, tartósan munkanélküliek, sokgyermekes családok, gyermeküket egyedül nevelő szülők stb.). Sajátos szociálpolitikai eszközök a problémák kezelésében. A segítségnyújtás intézményesített formái. Segítő beszélgetés, konfliktuskezelés, mediáció.

Irodalmak

1. Lovas Zsuzsa – Herczog Mária: **MEDIÁCIÓ, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés Múzsák Kiadó, Budapest 1999.**
2. Breitner Péter: **A hajléktalanná válás lépcsőfokai. Esély 1999/1.**
3. Havas Gábor - Kemény István (1995) **A magyarországi romákról. Szociológiai Szemle, 3. sz. 3-21.**
4. A családsegítés elmélete és gyakorlata szerkesztette: Feuer Mária Akadémiai Kiadó 2008. (200-213.)
5. A szociális munka elmélete és gyakorlata I. Kötet Szerk.: Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin Általános Szociális munka, Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994.
6. Gyulavári Tamás; Krémer Balázs: Európai Szociális Modell? Útközben a jogharmonizációtól a jóléti politikák konvergenciája felé. *Esély* 15. 3. (2004.) p. 3-25.
7. Nyilas Mihály: A „Szociális Európa” esélyei és az európai jóléti rendszerek átalakítása. In: Tausz Katalin (szerk.): A társadalmi kohézió erősítése. Új Mandátum K. Bp. 2006. 30-54. www.socio.mta.hu/konyvek/7_tarsadalmi_kohezio.pdf
8. Kertesi Gábor: **Roma foglalkoztatás az ezredfordulón Szociológiai Szemle, 2005/2.**
9. Komáromi Róbert: **A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók munkaerő-piaci**

integáricója, Esély 14.5.(2003) 27-59.

10. Bujdosó Balázs – Kemény Ferenc. Fogyatékoság és rehabilitáció . NSZFI, Budapest 2008.

11. Kálmán Zsófia – Könczei György: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig. (Osiris Kiadó, Budapest, 2002.)

12. Babusik Ferenc (2007): Magyarországi cigányság – strukturális csapda és kirekesztés *Esély* 18/1 3-23

http://www.szochalo.hu/uploads/media/babusik_bra_01.pdf és

http://www.szochalo.hu/uploads/media/BABUSIK_01.pdf

13. Tausz Katalin, Lakatos Miklós (2004): A fogyatékos ember helyzete. *Statistikai Szemle* 82/4 370-391

http://portal.ksh.hu/portal/docs/PAGE/STATSZEMLE6STATSZEMLE_ARCHIVUM/2004_ARCHIVUM2004_04_ARCHIVUM/TAUSZ.PDF

14. Forrai Erzsébet, Ladányi Erika (2008):A támogatott lakhatási programban részt vevő hajléktalan emberek programmal kapcsolatos elégedettsége *Kapocs*. 6/34.

15. Forrai Erzsébet, Ladányi Erika (2007): Tanulmány a vidéki támogatott lakhatási programban részt vevő hajléktalan emberekről *Kapocs* 6/32

16. Kertesi Gábor (1995) Cigány foglalkoztatás és munkanélküliség a rendszerváltás előtt és után. *Esély*, 4. szám, 19-64. o.

13. Az önkormányzatok szociálpolitikai szerepe. A szociális szolgáltatások típusai, biztosítása. A szociális munka végzéséhez szükséges ismeretek és készségek, a szociális szakemberek identitása és kompetenciája. A szociális szolgáltatások minősége, minőségbiztosítás és sztenderdizáció a szociális ellátásokban.

Irodalmak

1. Woods, Ronald: A szociális munkások tevékenységének egy lehetséges rendszere

in: Szociális munka elmélete és gyakorlata I. kötet (szerk:Hegyesi-Talyigás). Semmelweis, Budapest, 1994. 32-45. old

2. Kozma Judit: A szociális munkás szakmai és személyes fejlődése In: Kézikönyv szociális munkásoknak (szerk: Kozma Judit) Szociális Szakmai Szövetség, Bp., 1998. 309-353. p)

3. Pik Katalin: A szociális munka gyakorlatának értékelése (evaluáció) In: Kézikönyv szociális munkásoknak (szerk: Kozma Judit) Szociális Szakmai Szövetség, Bp., 1998. (289-308. p)

4. Horváth Izidorné – Dr. Lazáry Györgyné – Vass Péter: Szociális alapismeretek. Segédanyag a szociális alapvizsgálóhoz. NCSSZI Budapest, 2004.

5. ÁSZ 0719. sz. Jelentés az önkormányzatok szociális alapszolgáltatási tevékenységének ellenőrzéséről. I. Összegző megállapítások, következtetések, javaslatok. 10-18. o.

[http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/ABAF650B33C31A3C125731D00204E18/\\$File/0719J000.pdf](http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/ABAF650B33C31A3C125731D00204E18/$File/0719J000.pdf)

6. Botos Katalin (2001) Az önkormányzati alrendszer (133-154) in: Államháztartástan, PPKE Jog- és Államtudományi Kar

7. Szalai Júlia: A helyi önkormányzatok szociálpolitikájáról. In: Az államtalanítás dilemmái. Aktív Társadalom Alapítvány. Bp. 1995. 240-260.o.

8. Bódi Ferenc: A szociális ellátórendszer öröklött hiánya a falvakban. *Esély* 2001/4.

9. Korintus Mihályné, Hodosán Róza, Papházi Tibor, Rácz Andrea, Szombathelyi Szilvia: A szociális és gyermekjóléti alapellátások helyzetének áttekintése. *Kapocs* 1. 1. (2002.) p. 2-11

10. Varga István: Lehetséges-e a „minőségbiztosítás” a szociális szférában?

(*Kapocs - A Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet folyóirata*, 2008. június)

11. Pataki Éva: A minőségbiztosítás: gyógymód avagy szépségtapasz? *Esély* 200/6.

12. Horváth M. Tamás: Helyi közszolgáltatások szervezése. *Dialóg-campus* 2002. 25-57.o.

13. Kulcsárné Valóczky Julianna (2000): A minőségbiztosítás kérdéseiről, bevezetésének lehetőségéről egyes szociális ellátások területén. *Magyar Közigazgatás* 7. sz. 432-436.o.

14. Papházi Tibor: Kistelepülések szociális ellátó tevékenységéről statisztikai adatok alapján. *Kapocs*, 2002.december, 3.szám

14. A szükségletek típusai, hierarchiája. Alapszükségletek. Jövedelemelosztás, újraelosztás és szociálpolitika (transzferek, adók). Elméletek, irányzatok és ismeretek a szociális munkában.

Irodalmak

1. Szociális munka elmélete és gyakorlata I. kötet Szerk.: Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin Á Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. (32-160. o)
2. Francis J. Turner: Az elméletek sokféleségén alapuló szemlélet a szociális munka gyakorlatában In: A szociális munka elmélete és gyakorlata II. (szerk: Tánczos Éva) Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994 (22-32. o.)
3. Szabó Lajos: A szociális munka irányzatai, In.: Szociális esetmunka Elméleti alapvetés (SZMA kiadványai 3. Budapest 1993)
4. Soós Zsolt: A szociális munka alapjai (Pécs 2005, 161-172. p.)
5. Botos Katalin (2001) Az államháztartás rendszere (25-33), A központi költségvetés bevételei (37-39), Adózási alapismeretek (42-62), A központi költségvetés kiadásai (75-94) in: Államháztartástan, PPKE Jog-és Államtudományi Kar
- 6. Sinfield, Adrian: Társadalmi védelem kontra adótámogatás Esély 1999. 1.szám**
7. Tomka, Béla: Rászorultsági elv vagy általános szociális jogok? Jóléti rendszerek történeti és összehasonlító kutatásának tanulságai. Esély 2006/5. 20-42.
8. König Éva: Közgazdasági alapismeretek és jóléti újraelosztás, JATEPressz, Szeged, 1998.
- 9. Ferge Zsuzsa: Társadalmi újratermelés és társadalompolitika KJK Bp. 1982.**
- 10. Atkinson, Anthony B.: A szociális biztonsági háló. Esély, 1992. 2. szám 2-28.o.**
- 11. Barr, Nicholas (szerk.): Munkaerőpiac és szociálpolitika Közép- és Kelet-Európában. HRSZE, 1995. 267-305. o.**
- 12. Csontos László - Kornai János - Tóth István György: Az állampolgár, az adók és a jóléti rendszer fogalma. Századvég, 1996/2.)**
13. Ferge Zsuzsa: A szükségletek értelmezése. In: Szociálpolitika és társadalom (szerk. Várnai Györgyi) ELTE Szociológiai Intézet és T-Twins kiadó, Bp. 1991. pp. 79-87.
14. Lindbeck, Assar: Újraelosztási politika és az állami szektor expanziója. In: Csaba I. – Tóth I. Gy. (szerk.): A jóléti állam politikai gazdaságtana. Osiris, Bp. 69-88.o.

15. A magyar szociálpolitika rendszerváltás utáni gyakorlata. A szociális adminisztráció elemei, tartalma. A segítő munka kockázatai. A kiegészítő okai, tünetei, kezelési lehetőségek. Esetmegbeszélés, szupervízió.

Irodalmak

1. Bárdos Kata: Alapvető eszközök a szociális munkában In: Kézikönyv szociális munkásoknak (szerk: Kozma Kozma Judit) Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 1998.(50-83. old)
2. Kozma Judit: A szociális munkás szakmai és személyes fejlődése In: Kézikönyv szociális munkásoknak (szerk: Kozma Kozma Judit) Szociális Szakmai Szövetség, 1998. 1998. (309-353. p)
3. A családsegítés elmélete és gyakorlata szerkesztette: Feuer Mária. Akadémiai Kiadó 2008 (615. – 648. o.)
4. Talyigás Katalin: A szociális munka adminisztrációja (In.: Kézikönyv szociális munkásoknak, Szerk: Kozma Judit, Szociális Szakmai Szövetség 2002., 285.-293. p.
- 5. Ferge Zsuzsa: A rendszerváltás nyertesei és vesztesei. In: Andorka Rudolf, Kolosi Tamás, Vukovich György (szerk.): Társadalmi Riport 1996. TÁRKI-Századvég, Budapest, 414-443. o.**
- 6. Kolosi Tamás-Sági Matild (1996): Rendszerváltás és társadalomszerkezet. In Andorka R. -**

- Kolosi T.-Vukovich Gy. (szerk.): Társadalmi Riport 1996. Budapest, Tárki. 149-197. p.**
- 7. Szamuely László: A magyar "jóléti állam" vége? Kritika. 1995. 6. sz.**
8. Bugarszky Zsolt. *A szociális szolgáltatások újjászületése Magyarországon* Esély 2004/4.
9. Ferge Zsuzsa: Szociálpolitika az átmenet időszakában. In: Ferge Zsuzsa: *Elszabaduló egyenlőtlenségek*. T-Twins. Bp. 2000. 135-185. o.
10. Pik Katalin: *Ráhangelő - szupervíziós tapasztalatok* Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2002.
- 11. Ferge Zsuzsa: Szociális törvénykezés a rendszerváltás óta. Esély 1998/3.**
12. Charles Zastrow: Mit tegyünk, hogy a szociális munka élvezetes hivatás legyen? In.: *Esély 95/1*
13. Bárdos Kata: Alapvető eszközök a szociális munkában (In.: *Kézikönyv szociális munkásoknak*, Szerk: Kozma Judit, Szociális Szakmai Szövetség 2002., 128.-156. p.)
14. Szabó Lajos: A szociális esetmunka gyakorlata (Wesley J. Lelkészképző Főiskola, Budapest 2003, 137.-139., és 147.-164. p.)
- 15. Tóth István György: A jóléti rendszer az átmenet időszakában. Közgazdasági Szemle 1994/3.**

16. Deviancia. a társadalomban. Értelmezési keretek, okok, jellemzők. Önsegítés. A krízis fogalma, fajtái; krízisintervenció a szociális munkában.

Irodalmak

1. A családsegítés elmélete és gyakorlata szerkesztette: Feuer Mária Akadémiai Kiadó 2008. (391. – 467. o.)
2. Szabó Lajos: Krízisintervenció a szociális esetmunkában. A krízisintervenció alapelvei. In: Tánkos Éva (szerk.): *Szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet*, Semmelweis Kiadó, Bp. 1994. 48-65. old.
3. Németh László: Szociális csoportmunka - Önsegítő csoportok. *Kézikönyv szociális munkásoknak*
- 4. Telkes, J (1989): Válság, változás, változtatás. A kríziskoncepció jelentősége a mentálhigiénés gyakorlatban. In: Gerevich, J. (szerk.) Közösségi mentálhigiéné. Gondolat, Bp. 101-112.**
5. Somlai P. 1997. Szocializáció. Corvina. Bp. A normák rendje. 111-148. p.
6. Fekete Sándor: *Deviancia és társadalom*. Comenius. Pécs. 2001.
7. *Devianciák: bevezetés a devianciák szociológiájába : szabálykövet(él)ők és bajkeverők / szerk. Rácz József . - Budapest : Új Mandátum, 2001.*
8. Dr. Bakó Tihamér: *Verem mélyén*; Budapest, 2002.
9. Rudas János: *Delfi örökösei: Önismereti csoportok – elmélet, módszer, gyakorlat*
- 10. Gyenge, E.(2000): Öngyilkossági krízisek kommunikációs sajátosságai serdülőkorban. In: Kelemen, G. (szerk.) Teledialógus, Pro Pannonia, Pécs. 133-140.**
- 11. Csürke, J., B. Erdős, M.(2007): Serdülők és fiatalok önpusztító életstratégiái. A megelőzés lehetőségei. Addiktológia, VI.4.**
- 12. Neményi, M., Csepeli, Gy. (1997): Önsegítés és szociálpolitika. In: Lengyel, Zs., (szerk.) Szociálpszichológia szöveggyűjtemény. Osiris, Budapest. 513-519.**
- 13. A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény. Szerk. Gönczöl Katalin, Kerecsi Klára. Budapest, 1996, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület. A szociális szakképzés könyvtára. Társadalompolitikai olvasókönyvek.**
- 14. Gönczöl Katalin: Bűnös szegények (KJK. Bp. 1991)**
- 15. Gönczöl Katalin: Devianciák, devianciakontroll, bűnmegelőzési stratégiák (p. 119-134.) In: Gönczöl Katalin - Korinek László - Lévai Miklós: Kriminológiai ismeretek, bűnözés, bűnözéskontroll. /Egyetemi tankönyv/. Bp. Corvina Kvk., 1996**
- 16. Mihály Ildikó: Az iskolai terror természetrajza. Új Pedagógiai Szemle 2003. 9.szám**

